

מפתגמי רבנו הזקן:

אִין לָנוּ מִשְׁגַּג, עַד כַּמָּה
יָקָר אֶצֶל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ.
הוּא גוֹמֵךְ שֶׁל יְהוּדִי.

(היום יום, כט אלול)

רַבֵּנוּ הַזֶּקֶן כּוֹתֵב בְּסִדּוּרוֹ:

נֶכוֹן לומר קֹדֶם הַתְּכַלָּה "הֶרִינִי מְקַבֵּל עָלַי
מִצְוֹת עֲשֵׂה שֶׁל וְאַהֲבַת לִרְעָה כְּמוֹהִי".
זֶאת אוֹמֶרֶת אֲשֶׁר מִצְוֹת אַהֲבַת יִשְׂרָאֵל
הִיא שֶׁעַר הַכְּנִיסָה, אֲשֶׁר דֶּרֶךְ בּוֹ יָכוֹל הָאָדָם
לָבוֹא לִפְנֵי הַשֵּׁם אֱלֹקִים לְהִתְפַּלֵּל, בְּזִכּוֹתֶיהָ
תִּתְקַבֵּל תְּכַלֵּת הַמִּתְפַּלֵּל. (הַיּוֹם יוֹם, ב תַּמּוּז)

בְּנֵי יֶלֶד בּוֹכָה

הָאָדָמוֹר הָאֶמְצָעִי, רַבִּי דּוֹבֶעַר, הָיָה יָדוּעַ בְּכָשֶׁר הַהֶעֱמָקָה הַבְּלָתִי רָגִיל שְׁלוֹ. כְּשֶׁהָיָה עוֹסֵק בְּעֵנֶינּוּ כָּל־שָׂהוּ הָיָה שָׁקוּעַ בּוֹ לְגִמְרֵי מַבְלִי לְדַעַת מָה קוֹרָה סְבִיבוֹ. פֶּעַם, כְּשִׁישָׁב וְלָמַד בְּבֵיתוֹ, נָפַל בְּנֹו הַפְּעוּט מֵעֲרִיסָתוֹ וּכְרָץ בְּבָכִי. אוֹלָם אָבִיו הָיָה שָׁקוּעַ כָּל כָּף בְּלִמּוּדוֹ, עַד שֶׁלֹּא שָׁמַע כָּלֵל אֶת הַבָּכִי. בַּקּוֹמָה הָעֲלִיוֹנָה הִתְגוֹרָר אָבִיו, אָדָמוֹר הַזָּקֵן, רַבִּי שְׁנִיאֹוֹר זְלַמֵּן מַלְיָאָדִי. אִף הוּא יָשָׁב בְּאוֹתָהּ שָׁעָה וְעַסָּק בַּתּוֹרָה, אִף הוּא שָׁמַע אֶת הַבָּכִי וַיֵּרֶד לַמַּטָּה וְהִרְגִּיעַ אֶת הַתִּינוֹק. לְאַחֵר מִכּוֹ הָעִיר לְבָנוּ, שֶׁלֹּא זֶה הַדֶּרֶךְ לִהְיוֹת שָׁקוּעַ בְּעֵנֶינִים נֶעְלִים עַד כִּדִּי כָּף שֶׁלֹּא שׁוֹמְעִים אֶת קוֹל בָּכִיו שֶׁל יֶלֶד.

הוֹסִיף עַל כָּף הַרְבֵּי מַלְיוּבְּאוּיָטֶשׁ: יֵשׁ בְּכָף לֶקַח חָשׁוּב עֲבוּרָנוּ. אֶפְלוּ אָדָם הָעוֹסֵק בְּעֵנֶינִים הֲכִי נֶעְלִים וְחָשׁוּבִים, חִיבָת לִהְיוֹת אֲזָנוֹ כְּרוּיָה לַבָּכִי הַפְּנִימִי שֶׁל נִשְׁמוֹת יְהוּדִיּוֹת, תִּינוֹקוֹת שֶׁנִּשְׁכְּבוּ וְנִכְּלוּ מֵעֲרִיסָתָם. חוֹבָה לְגִשֵּׁת לְאוֹתָם יְהוּדִים, לְקַרְבָּם וּלְהַשִּׁיבָם אֶל חִיק יְהוּדוּתָם.

אוכלים באמת

אחד מחסידי אדמו"ר הזקן, היה יהודי עשיר ומכניס אורחים נפלא. בביתו עמדו חדרים מיוחדים לרשות האורחים, וכל אורח היה זוכה בארוחה דשנה וביחס חם ולבבי. בעל הבית אף נהג ללוות את אורחיו בלקחתם, והיה מעניק לכל אחד מהם נדבה מתאימה.

פעם אחת התארח אצלו הרבי, וכשראה את מעשיו, שבח מאוד את הכנסת האורחים שלו. בעל הבית, שהיה חסיד אמת, הרפין את ראשו ואמר, שהוא אינו מרגיש שמעשיו נעשים לגמרי בצורה אמתית, רק לשם המצוה. הוא חושש שיש לו פניות (מטרות) צדדיות (כמו למשל ספיקה, כבוד וכדומה).

נענה הרבי ואמר: "אבל העניינים אוכלים באמת, בלי שום פניות צדדיות..." כלומר, פשעוזרים ליהודי, הדבר הכי חשוב הוא, לראות את התוצאה - מה קבל אותו יהודי, ומה הוא מרגיש.

רַבֵּנוּ הַזֶּקֶן אָמַר בְּשֵׁם רַבּוֹ הַמַּאֲיִד מִמֶּזְרִיטֵשׁ בְּשֵׁם הַבַּעַל שֵׁם טוֹב:

”וְאַהֲבַת לִרְעָה כְּמוֹה’ הוּא פְּרוּשׁ וּבְאוּר
עַל ‘וְאַהֲבַת אֶת הַשֵּׁם אֱלֹקֶיהָ’. מִי שֶׁאוֹהֵב
יְהוּדִי - אוֹהֵב אֶת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא.
שֶׁהָרִי בִּיהוּדִי מְצוּי חֶלֶק אֱלֻקָּה מִמַּעַל,
וּמִי שֶׁאוֹהֵב יְהוּדִי, אֶת הַפְּנִימִיּוֹת שָׁבוּ,
אוֹהֵב מִמִּלָּא אֶת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא.”

(היום יום, יב מנחם אב)

בְּדַבָּרִי גְדוּלִי הַחֲסִידוֹת

אָנוּ מוֹצְאִים כַּמָּה וְכַמָּה הַדְּרָכוֹת כִּי צַד לְהִגִּיעַ לְאַהֲבַת יִשְׂרָאֵל אֲמִתִּית לְכָל יְהוּדֵי מִמָּשׁ. רַבֵּנוּ הִזְקוּ מִבְּאֵר (לְקוּטֵי תוֹרָה, נִצְבִּים מִד, א) שֶׁעַל הָאָדָם לְהִתְבּוֹנֵן בְּכָה, שֶׁהוּא עֲצָמוֹ אֵינוֹ יָכוֹל לִהְיוֹת מְשָׁלֵם בְּלִי זוּלָתוֹ: "הִנֵּה כָּל יִשְׂרָאֵל הֵם קוֹמָה אַחַת שְׁלֵמָה, וְכָללוֹת נִשְׁמוֹתֵיהֶם נִקְרָא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל... וְלָכֵן אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָּהּ 'הוּא שֶׁכָּל רוּחַ בְּכָנִי כָּל אָדָם', לְפִי שֵׁישׁ בְּכָל אֶחָד וְאֶחָד בְּחִינּוֹת וּמִדְרָגוֹת מָה שֶׁאֵין בְּחִבְרוֹ, וְכֵלָם צְרִיכִים זֶה לָזֶה. וְנִמְצָא שֵׁישׁ יִתְרוֹ וּמַעֲלָה בְּכָל אֶחָד וְאֶחָד שֶׁגִּבּוּהַ מִחִבְרוֹ וּחִבְרוֹ צָרִיךְ לוֹ".

רַבֵּנוּ הִזְקוּ מִבְּאֵר עַל כָּה מִשָּׁל מְגוּרֵי הָאָדָם: "כַּמֶּשֶׁל הָאָדָם שֶׁהוּא בֹּעַל קוֹמָה בְּרָאשׁ וְרִגְלִים, שֶׁאֵין שְׁהִרְגָלִים הֵם סוּר הַמִּדְרָגָה וּלְמַטָּה, וְהָרָאשׁ הוּא הָעֲלִיוֹן וּמַעֲלָה מִמֶּנּוּ, מִכָּל מְקוֹם הָרִי בְּבַחֲיָנָה אַחַת יֵשׁ יִתְרוֹן וּמַעֲלָה לְרִגְלִים, שֶׁצָּרִיךְ לְהֵלֵךְ בָּהֶם, וְגַם הֵם מַעֲמִידֵי הַגּוּרִי וְהָרָאשׁ... וְנִמְצָא שֶׁאֵין שְׁלֵמוֹת לְהָרָאשׁ בְּלִתֵּי הַרְגָלִים".

מעלת אהבת ישׂראל

פעם אחת ישבו בהתועדות חסידי אדמו"ר הזקן, וישב עמם גם בנו, רבי דובער, שזכה לימים 'אדמו"ר האמצעי'. במהלך ההתועדות הרים אחד החסידים כוסית 'משקה' ואמר: "זכני השם שתהיה לי אהבת השם אמתית". הרים רבי דובער גם כו כוסית ואמר: "זכני השם באהבת ישראל אמתית".

התעורר ופוח בין המתועדים, איזו משתי האהבות גדולה יותר, אהבת השם או אהבת ישראל. אלה אומרים שאהבת השם גבוהה לאין ערוך מאהבת ישראל, ואלה אומרים שאהבת ישראל היא למעלה מאהבת השם. לא הצליחו החסידים להגיע לברור הענין, והחליטו לשאול את רבנו הזקן.

ענה הרבי: "אהבת השם ואהבת ישראל שתיהן כאחת חקויות בנשמתו של כל יהודי. אולם מקרא מלא דבר הכתוב: 'אהבתי אתכם אמר השם', הרי שגדולה אהבת ישראל, שאוהבים את מה שהאוהב אוהב".

אהבה תמידיית

אדמו"ר הגזקו אמר פעם לבנו, רבי דובער, האדמו"ר האמצעי, שאצל חסידים נחקקה בלבם מדת אהבת ישראל.

באותו זמן שררה בין החסידים אהבה גדולה יותר מאהבת אחים, והיו החסידים מתברכים שאהבת האחים תהיה כמו אהבת החסידים...

רבנו הגזקו היה מאוד שבע-רצון ממצב החסידים באהבת רעים. "ברם", סיים רבנו הגזקו, "אין זה מגיע כלל לאהבת ישראל שהבעל שם טוב רצה - שתהיה לאדם מסירות נפש עבור כל יהודי אחר, גם על יהודי שאין הוא מכירו כלל"...

סיים אדמו"ר האמצעי ואמר: "דברים אלה של בעל התניא, הדליקו נר תמיד של אהבת החסידים, ובזה יזכו להכל פני משיח צדקנו".